

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: 100. Ft. Egy évre: 100. Ft. (100. Ft.) Negyedévre: 25. Ft. (25. Ft.)		Feltételek szerkesztő: Dr. HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRIBOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piac-utca 49. szám.
--	--	---	--

Csalódás

Debrecen, május 6.

Nem így képzelték el ők Lukács Lászlót. De hogy is lehetett ez? Többségi miniszter, aki a maga pártjabeli emberekkel tölti be valamennyi tárcát. Azután a maga pártjának programját követi. Végül pedig — és itt áll meg a Justh-párti ész, — a parlament munkaképességének helyreállítására törekszik és hadat üzen az obstrukciónak.

Holott a természetes az lett volna, hogy a kabinetalakítást Batthyány Tivadarral és Holló Lajossal kezdi. A programot illetőleg átlibben a Justh-pártnak ez idő szerint való programjára és elveire. És ha a többség esetleg ne mitalálta volna természetesnek, hogy a kormányprogramot a Justh-párt szabja meg; ez esetben ugyebár, a miniszterelnöknek oda kell állani az obstrukciós negyven mellé és velük együtt technikázni, névszerint szavazni.

Mindez magától értetődő lenne. De hogy a miniszterelnök az obstrukciót kisebbségi terrorizmusnak nevezi és azzal teljes erővel szembeszáll? Kormányelnök ur, a Justh-párt nem várta ezt. Szerintük az lett volna az ország érdekében való, ha a miniszterelnök beköszöntőjében megállapítja: az obstrukció a nemzet legszebb és legszükségesebb közjogi intézménye, a melyet örök időkre állandósítani kell, nehogy a magyar parlamentnek valaha eszébe jusson, a külföldi képviselőházakat maj-

molva, törvényeket hozni, paragrafusokon közzgazdasági dolgokon és jogelvi ügyeken rágódni. A mivel kapcsolatosan a miniszterelnöknek azt is le kellett volna szögezni: a többség a parlamentnek leglényegtelebnek kelléke, amelynek egyéb szerepe nincsen, minthogy kerete legyen a mindenkori obstrukciónak. Hogy ezek után mi a parlamentnek legfontosabb alkotó eleme, könnyen kitalálható.

A homlokukra csapnak: Lukács harcot hirdet! Mintha nem ők lennének azok, akik a békés kibontakozásnak, a józan megegyezésnek minden lehetőségét elvágják. Mintha nem Justh Gyula legfőbb politikai tudománya: az engesztelhetetlenség lenne az okozója a politikai helyzet kritikus voltának. Nem, ők nem akarnak békét és ha a választójog alapján egyességet kínál valaki nekik, tudniak oly lehetetlen feltételeket szabni az elé, hogy a béke célra ne jöhessen. És mégis, meg vannak ütközve, el vannak hülve, hogy a harcot föl akarják venni ellenük. Az alvezérek izgatottan járnak a folyosókon, a fővezér pedig, írják a parlamenti tudósítók, kerüli a miniszterelnököt, hogy az tudomásul vegye, mikép ő haragszik rá.

Mindenki más előtt, aki nincs belévákuva az obstrukcióba, világos lehetett az első perctől kezdve: Lukács László vállalkozása csak akkor járhat teljes sikerrel, csak akkor jelenthet tartós kibontakozást, csak akkor biztosíthatja a parlament munkaképességét és békéjét, ha az obstrukciónak véget vet. Szép szerével, meggyőző

szóval, ha lehet; küzdelemmel és bátorsággal, ha kell. A kormányelnöknek szüksége van a törvényhozásra, a törvényhozásnak pedig nyugodtan, szabadon, kisebbségi önkény nélkül működő parlamentre. A kormányelnöknek pedig ezt kell mindennek előtt megszerezni.

Megnyugtatóak lehetnek az országra Lukács László miniszterelnöknek a nemzeti munkapárt vasárnap értekezletén mondott szavai; annak a határozott szándékának bejelentése, hogy a magyar képviselőház mai állapotának végett kell vetni; e feladata megoldásában, ugymond, semmi akadály vissza nem tartja és ennek érdekében kész minden rendelkezésére álló eszközt igénybe venni. A jövőnek útjára világított ezzel a miniszterelnök. Az utra, a mely ma még nehéznek, talán járhatatlannak tetszik, amely küzdelmes, amelynek megjárása teljes határozottságot, elszárást kíván: de azután a termő, gazdag mezők, a virulás földjei felé visz. Ami arra felé haladást megnehezíti, vagy lehetetlené teszi, — annak el kell maradni, vagy pedig le kell tapostatnia. Más mód nincs hátra.

És amíg az ország közvéleménye ezt várta Lukács Lászlótól és azt találja természetesnek, hogy Lukács László ezzel vezeti a többséget a küzdelemre, — a Justh-párt meg van lepetve, alig tud fölucsudni. Ejnye, ejnye, — hát mégse Batthyány Tivadar gróf csinálja a kormányprogramot; ej, ej, hát mégis kormányozni akar Lukács László, ahelyett, hogy obstruálni segítene.

Előszőr

Irta: Korvin Ottó.

Az egészséges nőket én nem szeretem. Én nem tudom miért, de a beteg arcu, halvány nők, azokat meg szeretném mind csókolni és meg szeretném mind ölelni, talán azért, mert én is sápadt vagyok és talán azért, mert az én arcomra is rá van írva az Élet. Talán azért, mert jól esik látnom másnak a fájdalmát, — azt hiszem, ilyenkor az anyémek elülnek, csendes sarokban ülő gyerekek lesznek: betegek, akiknek nem kell már más gyerek és lapda és játék — akkor azon gondolkodom, hogy jó volna tudni, hogy miért sápadt, meg fáradt az a másik és hogy jó volna, de jó volna megvizsgálni szépen őket.

Hideg volt és az ablakokra jégvirágot tüzőtt a tél. Olyan csokrok voltak, amelyeket az utcai lányoknak vesz az ember, ha nagyon sok bort ivott, hogy feledjen. A villamoson ültem és kinéztem az utcára, amely nagy fehér világosságban uszott az új hótól és én beletemetkeztem ebbe a nagy fehérségbe, a melyben oly szép és tiszta és napsütéses volt a világ.

Sokáig ültem benne, mert messziről jöttem vagy messzire mentem és köröttem cserélődtek az emberek, ismeretlenek mentek és ismeretlenek jöttek, de a jövő ismeretlenek

ujak voltak. Megnéztem őket, kutattam az arcukat és imádkoztam, hogy ők is megnézzenek engem. De nem néztek meg, hanem leültek mellettem, vagy velem szemben és kinézték a tébe.

Már beletörődtem abba is, hogy nem fognak megnézni, mikor mégis csak nézésre ébredtem nehéz álomvágyásból valami, megcsendült bennem és lehunytam a szememet.

Amikor felnéztem, akkor egy lányt láttam velem szemben ülni és valahol messze a lány mögött egy régi kép villant föl, egy régi, régi emlék erről a leányról, aki rámnézett és erről a fiuról, aki én voltam:

Egy régi, régi, régi emlék...

Szép volt a világ, mert fiatalok voltunk nagyon: gyerekek, akik már nem játszanak, mert megsejtették az életet és komolvan, szépen és igazán tudnak látni, mert még nem csalódtak.

Elmának hívták és énnekem minden este imádkozás után el kellett mondanom a nevét, hogy aludni tudjak. Egész kis gyerekek voltunk, mikor összeakadtunk; én, gyenge, nagynézésű gyerek, akinek soha-soha nem volt barátja, mert fiús játékokban nem tudott résztvenni és a leányokat nagyon gyűlölte, csendes, meghuzódó, sápadt fiu voltam, a térdemen könyv és a fejemi kezzeimben, a fejem

nem mozdult meg és a könyvben sose lapoztam, csak néztem a képet vagy a betűt, ahol felnyit és betugtam a fületem, ha játszó gyerekek távoli lármája jött. Elma: kis tíz éves leány volt, nagyon hosszú fekete hajjal, a hajába bele szerettem nyulni, csomózni, bontani és néha befedni vele a fejemet, a szemem még bizonytalanok voltak és a karjai vékonyak, amikor összetalálkoztunk mi ketten, akkor behunytuk a szemünket és mikor először kezét fogtuk, akkor nagy erőket gyűltek meg bennünk.

Akkor volt, mikor mellénk költöztek a nagy, zajos pesti házba és aztán nagyon sok időig nem voltunk iskolában, mindig együtt voltunk. A könyvek lapjait együtt néztük és ha besötétedett, a hideg tében együtt ültünk a kályha ajtaja előtt, én néha mesét mondtam neki: magamtól kitaláltat és sokkal szebb volt, ha a kályhába belesivított a szél, akkor megfogtuk egymás kezét és úgy hallgattuk a szél meséjét. És sirtunk, ha átjött értem a cseléd, hogy hazavigyen. És, amikor lefeküdtem és imádkoztam, azt mondtam: amen és még azt: Elma.

S most, a téli utcákon járó villamoson erre kellett gondolnom és arra, hogy egy januári estén, mikor átmentem hozzá, sírva találtam. Ekkor már két éve volt, hogy összejöttünk és én egy héttel előbb lettem tizen-

A bemutatkozás vitája

A képviselőház ülése.

Erősen megcsappant érdeklődés mellett folytatták ma a bemutatkozás fölött megindított vitát. A nemzetiségiek, kisgazdapártiak beszéltek ma és Lovászy Márton. A folyosón már békehangok voltak s a teremben is a vita nélkülözött minden harcias jellegét.

A képviselőház üléséről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Elnök Návay Lajos. Az elnök jelenti, hogy előterjeszteni valója nincs. Ezután átért a Ház a miniszterelnöknek a kormány bemutatkozása alkalmával mondott beszéde feletti vita folytatására.

A görög-katolikus magyar egyház ellen.

Mihályi Tivadar a nemzetiségi párt nevében fejti ki álláspontját a kormány programjával szemben. Szóvá teszi a közigazgatás hibáit. A kormánynak kötelessége gondoskodni nemcsak a városokról, hanem a falvakról is. Sürgeti a választójog megalkotását. Tiltakozik az ellen, hogy a választójog megalkotásánál a nemzetiségek rovására biztosítsák a magyarság politikai felsőbbbségét. Szóvá teszi a görögkat. egyház létesítését, amelyet a románságra, tehát a görögkeleti egyház szempontjából sérelmesnek tart. (Ellentmondás a Ház minden oldalán. Felkiáltások: Helyesen cselekedett a kormány!) A nemzetiségi párt nevében tiltakozik a horvátországi kivételes állapotok miatt s annak mielőbbi megszüntetését kéri. (Helyeslés a nemzetiségeknél.)

A kisgazdák a választójogról.

Szabó István (nagyatádi) reflektál Mihályi kijelentésére s kijelenti, hogy örül annak, ha a magyar nemzeti állam egységének főtartását ők is komolyan akariák. Csak-hogy ezt őszintén is kell akarni. A véderőt abban a formájában, ahogy a kormány azt megalkotni akarja, nem tartja jónak. Amennyire elítéli a legszélsőbb szempontokat a választójog megalkotása szempontjából, épp úgy elítéli a szélső konzervatívizmust is. — Eppen ebből a szempontból tartja kielégítőnek a Justh-párt választójogi tervezetét. Azt tartja, hogy pártok letűnhetnek, az soha sem lesz baj, de a nemzet jogait megcsontítani sohasem szabad. (Helyeslés.) Figyelmezteti a kormányt és a többséget, hogy csak úgy lehet a nemzet ügyét igazán szolgálni, ha a

három éves. Azért most is ép olyan voltam, mint régen, csak megnyultam, meghalványultam, talán, mert sejteni kezdtem, hogy mi minden van az életben. Ugy éreztem, mintha valaki a torkomra tette volna a kezét, mikor sirni láttam és nem tudtam megkérdezni, hogy miért sir. Nagy erőket éreztem összegyűlni bennem és azt is éreztem, hogy a vérem mind a szívemre szalad. Sokáig állhatunk így, mert kopogtak értem, hogy eljött értem a francia kisasszony. És ekkor történt először, hogy azt mondtam, hogy nem megyek órára. És ekkor történt először, hogy nem is mentem.

És ekkor Elma csendes lett és a sirása a mellében volt már. Azt mondta:

— Menj át, miért nem mégy?

És én visszakérdeztem:

— Miért sirtál?

De nem akarta megmondani. Még soha sem tette, hogy ne felelt volna nekem. És én újra kérdeztem, hogy miért sirt, de ő nem telet és egész este nem beszéltem, csak mikor el akartam menni, mondta, pedig én már nem kérdeztem:

— Nézd, én eddig eltitkoltam, de most már nem bírom, én holnap elutazom a mamával és a szobateány azt mondta, hogy ide soha sem jöhetek vissza.

Megint az az érzésem volt, hogy valaki fojt, de a vérem most az agyamra szaladt és

pártokkal, jobban mondva az ellenzékkel a becsületes és igazságos békét igyekeznek megkötni.

Elnök öt perc szünetet ad.

Szünet után

Návay Lajos elnök az ülést uiból megnyitja.

Horvát deklaráció.

Pejachevics Tivadar gróf felolvassa előbb horvát, majd magyar nyelven a horvát unionisták deklarációját.

Pejachevics Tivadar gróf: Abban a reményben, hogy a közös kormány beváltja ígéreteit, mi horvátok is teljesítsük hazafias kötelességünket és a normális álláspontot fogadjuk el.

Popovics Sándor nem tartja legálisnak a mai álláspontot Horvátországban és elmondja a királyi biztos ténykedését. A kormány iránti bizalmatlanságának ad ezután kifejezést.

Lovászy Márton beszélt még ezután.

Elnök megállapítja a holnapi ülés napirendjét s ezzel az ülés két óra előtt véget ért.

A Kálvineum-esték jövedelmei

Az eddigi eredmények.

Kevés nagy eszmét karolt föl az országban mindenki oly nagy lelkesedéssel, mint a Kálvineumét. És méltán, a hatalmas, nagy eszme minden áldozatkészséget megérdemel, mert a legnemesebb, legszebb, legemberibb célt szolgálja, az özvegyek és árvák könnyeit letörölni.

A példátlan nagy lelkesedésnek s annak a nagy buzgalomnak, fáradságot nem ismerő tevékenységnek, amelyet a Kálvineum vezér-férfiai, élükön Baltazár Dezső dr. püspökkel és Kiss Ferenc esperessel, kifejtettek és kifejtenek, meg van a maga szép erkölcsi és anyagi sikere. Ma már az egész ország tudja, hogy mi a Kálvineum s mindenki kész meghozni a maga kisebb-nagyobb áldozatát. Eddig már 120 helyen volt Kálvineum-ünnepély s igen sok helyen van előkészületben az ünnepély rendezése. Az eddig is elért fényes eredményeket mutatja az alábbi kimutatás, amelyekben csak a nagyobb ünnepélyek eredményei vannak feltüntetve s amelyekben nincs benn a dunántúli, kaposvári, szekszárdi s a szatmári fényes ünnepélyek eredményei.

Kolozsvár	10000.— kor.
Beregszász	3563.38 „
Budai orgonahangverseny	3432.— „
Nagybánya	3013.— „

a szemem is előmlött ezzel a vérrel. Ném értettem, hogy mit mondott, csak csengett bennem: ide soha sem jöhetek vissza és kicsi gyerektetem nem bírta ezt el: lerogyott a földre és megszerettem volna halni.

Akkor éreztem, hogy hozzámjön lassan, felemeli a földről a fejemet, két átlátszó kezébe veszi és szemei távoli tűzben égnek. És akkor a tizenkét esztendő leány minden aszszonyiságával megcsókolta az aikával az ajkamat.

Hazavittek és aznap nem kaptam vacsorát, mert nem akartam franciát tanulni.

És mikor lefeküdtem, — emlékszem — nem imádkoztam, de mégis elmondtam:

— Elma.

És nem sirtam.

Másnap, mikor az iskolába mentem, az ajtajuk be volt zárva és a lakásuk olyan volt, mint egy temető. És én könyvvel a kezemben, egész délelőtt az utcákat jártam és otthon megkérdezték, hogy nincs-e lázam, mert tüzel a szemem és fehér a homlokom.

Lázam volt, mert nem tudtam sirni.

Ez jutott eszembe. Oda értem, ahol le kellett szállnom, még egyszer rá akartam nézni a szembenülő leányra, az már nem volt ott — leszálltam és a továbbmenő villamos után úgy néztem, mintha az a multamat vinné. Hazamentem és otthon sirtam.

Léva	2554.32 kor.
Mezőtur	1918.40 „
Komárom	1767.23 „
Ungvár	1490.40 „
Harkány	1229.38 „
Székesfehérvár	1000.— „
Veszprém	925.71 „
Ozd	881.12 „
Hajduböszörmény	859.01 „
Sajószentpéter	780.— „
Turkeve	770.40 „
Hajduszoboszló	595.14 „
Karcag	553.07 „
Pápa	503.92 „
Abaujszántó	500.— „
Rimaszombat	500.— „
Deregyő	458.28 „
Mákza	458.17 „
Földes	444.— „
Mór	444.— „
Nyirbátor	371.20 „
Püspökladány	336.80 „
Dunavecse	327.17 „
Nádudvar	322.— „
Putnok	379.34 „
Hajdunánás	235.— „
Kaba	235.— „
Erdősokonya	234.— „
Jászberény	225.— „
Kunszentmiklós	226.71 „
Kadarkut	221.44 „

Mindezekhez bizonyára, mint ahogy illik is, hozzá fog járulni a május 18., 19-iki debreceni ünnepség eredménye, amelynek fénye és sikere mindegyik eddigi ünnepséget felül kell mulni.

Mozgalom a téglavetőkhöz

Egy napos sztrájk.

Az a lázas építkezés, mely a város fejlődését nyomon követi, érezteti hullámaival nemcsak az ipar és kereskedelemben de a téglavetők tájékán is. És pedig nemcsak a vállalkozók, de a munkások körében akik a nekilendült konjunktúrát a maguk gazdasági helyzetének javítására aknázzák ki. Így tegnap az összes téglagyárakban megállott a munka, előállott a sztrájk, mely egy napig tartott ugyan, de a munkások részére a nagyobb bérösszeget biztosította.

A sztrájk okál hirforrásaink szerint az szolgált, hogy a munkabérek kisebbek voltak, mint a „Köntösgáti téglagyár részvénytársaság“ vállalatnál. Annál meglepőbb tehát hogy ma éppen ennek a vállalatnak az emberei szakitották meg munkájukat és jöttek a főkapitányságra panaszra.

Mint hogy az építkezések a téglagyárakból táplálkoznak és azok befejezése Debrecen városának fontos közgazdasági érdekét képezi, munkatársunk megkérdezte a munkások megbizottját Márta Ferencet, vajjon sztrájkra készülnek-e ők is?

— Nem — mondta Márta, — bennünket nem a bérviszonyok javításának követelése hozott ide. Hanem éppen az, hogy nem tudunk dolgozni. Mert a szerződésünkben az áll, hogy lakást, tüzfát és anyagot kapunk. S ha dolgozni — a magunk hibáján kívül — nem tudunk, a fizetésünk csak kijár. Már április 24-ike óta munkába álltunk volna, de egyiknek lakása, másikunknak anyaga, kutya nem volt, úgy, hogy nem bírtunk dolgozni.

— A munkabérrel meg vannak elégedve?

— Nincs semmi panaszunk. Ezer téglát után 8 koronát kapunk. Csak gazdánk nincsen, arról panaszunkodunk.

— Hogy értsük ezt?

— Ugy, hogy Tanczig Lászlóval szerződöttünk, aki halljuk a „Köntösgáti gyár“ alkalmazottja. Most már az a kérésünk, hogy meg tudjuk, ki fizet hát bennünket. Mert eddig csak 6 korona előleget kaptunk az elmúlt héten és 22—24 korona előleget ma. Pedig nekünk nem előleg, hanem fizetés járna. Ezért jöttünk a főkapitánysághoz.

Budaházi Jenő fogalmazó vette fel a munkások panaszát, azonban hatósági intéz-

kedésre már szükség nem lesz, mert a munkások és a munkaadó részéről egyezség jött létre és a munkások már a délután folyamán újra felvették a munkát.

Megkérdeztük különben a mozgalom okáról a „Köntösgáti Téglagyár részvénytársaság vezetőségét is, honnan következő felvilágosítást kaptuk:

— Nekünk az egész ügühöz közünk nincsen. Tanczicz László, mint akkord vállalkozó, kötött szerződést a munkásokkal és pedig a saját nevében. Mi vele csak a kész munkát számoljuk el. Annyit azonban tudunk, hogy ő fizeti legjobban alkalmazottjait s a többi üzemek munkásai tegnap éppen azért állották sztrájkba, hogy elérjék azt a fizetést, amit Tanczicz biztosít munkásainak.

— Különben úgy tudjuk, hogy a differenciák már tisztázódtak is és valamennyi munkás még a nap folyamán munkába állott.

— Várható-e a közelben sztrájk, mely a téglagyártást gátolhatja s az építkezéseket megakasztaná?

— Alig hiszem. Miután valamennyi társaság teljesítette a munkások követelését.

Ezzel aztán a téglavetők táján a nyugalom biztosítottnak látszik s ha más sztrájkok nem akadályozzák az építkezéseket, azok akadálytalanul nyernek befejezést.

A béke felé

Lukács László új tervezete.

Tegnapról mára hirtelen békére változott a politikai hangulat és ez a mai hangulat igazolni látszik Lukács László miniszterelnöknek optimisztikusnak mondott békere ménységeit.

A miniszterelnök egyetlen percet sem mulaszt el, hogy a béke létrehozásán munkálkodjék s az ellenzék is külsőleg dühöngött s háborgott, a vezérek módot találtak, hogy tárgyaljanak s egymás álláspontjához közeledjenek.

Lukács László új terve.

A miniszterelnök és a Justh-párt között közeledés történt. A miniszterelnök hajlandó elfogadni Bakonyi Samu határozati javaslatát s Justh Gyula is közeledett már Lukács László választójogi fölfogásához.

Beavatott körökben tudják, hogy Lukács László új választójogi tervezetet készítetett a belügyminiszeriumban s e tervezet szerint, mely teljesen liberális s melyet Justh Gyula is ismer, sőt azt helyesli is, a választók száma 2200000 volna.

Tisza és a választójog.

Egy esti lap írja: A Lukács beszéde nyomán támadt izgalom is csöndesedett. A békeszerzők hozták a hírt, hogy Tisza már a választójog kérdésében is hajlandó megszemenő koncesszióra a békéért s tegnap a pártkörben sajtóról-szájra adták Tisza nyilatkozatát, hogy a párt taktikáját a miniszterelnök állapítja meg és a párt kötelessége, hogy a miniszterelnök utasításaihoz illeszkedik. Ő maga is annak rendeli alá magát s ha neki azt parancsolják, hogy testvéri csókra készüljön a Justh-párttal, úgy már most csucsorítja a száját. A nyilatkozat tartós derűtséget szerzett s véget vetett a harcias hangulatnak.

A béke mellett szó esett más témákról is a munkapárti körben. Többek közt szó esett arról, hogy Lukács László azért kért a delegációtól hathónapos indennitást, mert vissza akarja állítani a régi költségvetési évet. 1868-ig ugyanis a költségvetési év az

esztendőnek november havában kezdődött. Agrár országban, a termés utáni időszak az tulajdonképpen, amely a bevételekből a kincstár kasszáját duzzasztja, míg a pénzügyi év több negyedei a kiadások tételét terheli leginkább. Híre jár, hogy az erre vonatkozó törvénytervezetet nemsokára benyújtja Teleszky pénzügyminiszter.

A közgyűlés előkészítése

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A májusi közgyűlés előkészítésére a jog- és pénzügyi bizottság ma délután ülést tartott, amelyen Vargha Elemér dr. tanácsnok elnökléte alatt jelen voltak Magoss György dr. főügyész, Rostás István főkapitány, Borsos József h. főmérnök, Jeney Géza főszámvevő, Csanak József, Freund Jenő dr., Kernhoffer József, ifj. Schvarcz Vilmos, Tóth István, Tüdös János dr. és Zöld József dr. jegyző.

A tárgysorozat tárgyalásának megkezdése előtt Freund Jenő dr. szólalt föl és kifogásolta, hogy a villamos társaság a havi bérletjegyek idejét elsejéttől elsejéig állapította meg, míg eddig a megváltás napiától számított hónapig tartott a bérletjegy érvénye. Az új rendelkezés azért sérelmes, mert például most kezdődik meg a nyaralók kiköltözése, azok tehát, akik most váltanak egy hónapos jegyet, az csak elsejéig érvényes. Kéri a tanács beavatkozásának kieszközölését.

Vargha Elemér dr. tanácsnok kijelenti, hogy ez ügyet már említették előtte s neki már szándéka is volt a tanácsnak előterjesztést tenni.

A bizottság ki is mondta, hogy a panaszt jegyzőkönyvbe kell venni s a tanácsot megkeresi, hogy e sérelem orvoslása iránt írjon át a villamos társasághoz.

A tárgysorozat első pontjánál kimondta a bizottság, hogy Baja város megkeresésére hasonló fölrattal pártolja Baja ama fölrattát, hogy a mértékhiitelesítést vegve az állam kezelésbe.

A munkáspénztár a várostól 7089 korona 52 fillér előleget kért, amelyet a tanács a kényszerítő hatások alatt már ki is utalványozott. A bizottság javasolja, hogy ugy ezt az összeget, mint az 1907—1910. évi összeget póthitelből fedezzék.

Medgyessy Lajos ama kérelmét, hogy 800 korona személyi pótlékot adjanak, elutasítani javasolja.

Gál Ede József azt kéri, hogy területéből állítólag a város által elfoglalt területrészt a város fizesse meg, ezt szintén elutasítani javasolják, mert a szakértő vélemény szerint a város mit sem foglalt el.

Ezután tárgyalta a bizottság a gyalogjárdákon való közlekedés biztosítása érdekében alkotandó szabályrendelet tervezetét, amelynek részleteinél hosszabb viták indultak meg. Az egyes szakaszoknál fölszóltak Tóth István, Freund Jenő dr., Csanak József, Rostás István főkapitány. A nevezetesebb rendelkezések a következők: A villamos vasút vonalán hajtani nem szabad, a gyalogjárók tisztántartásáról gondoskodni a háztulajdonos köteles, de szerződésben a bérlőre ruházhatja e kötelességet, ponyvák, ernyők 2 méter 20 centiméternél alacsonyabbak nem lehetnek, a kiugró cégtáblákat hat hó alatt le kell venni, általában tilos a gyalogjárókat elfoglalni s a közlekedés rendes menetét gátolni. Különös figyelemmel van a szabályzat az építkezéseknél előforduló állvánvozásokra, amelyekkel gyakran elfoglalják az egész gyalogjárdát.

A bizottság az így megvitattott tervezetet elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek.

Ép így elfogadásra ajánlja a városi erdők üzemtervének elkészítésére vonatkozóan Téry Béla erdőtanácsossal kötött szerződést, amely szerint tartozik Téry az üzem-

terveket 1915. december 31-ig elkészíteni négy példányban, az üzemnyilvántartást egy példányban, a térképet 1:360 nagyságban elkészíteni s 38 darab térképet az erdészek rendelkezésére bocsátani. Munkájáért holdanként 1 korona 50 fillért kap.

Jeney Géza főszámvevő kérte, hogy Szatmár vármegyénél töltött szolgálati idejét tudják be a városnál is nyugdíjába. A bizottság, ezt, miután törvényen alapszik, javasolja. Kiss Péter hasonló irányú kérését azonban az ügy tisztázása végett először kiadták a tanácsnak.

Javasolja a bizottság, hogy a város a tulajdonában levő 20 mezőgazdasági gépgyári részvény után az elővételi jogot gyakorolja, javasolja, hogy az iparosház részére a Szappanos-utca 23. számú telket, a Debreceni Dal-egyletnek pedig a Széchenyi-utca 36. számú ingatlanból megmaradó részt engedje át.

Nem javasolja ellenben, hogy Debrecen belépjen tagul a Magyar Városok Országos kongresszusába. A nőipariskola felügyelő bizottságának ama kérésére, hogy 5000 korona évi segélyt, miután kiadásai 5016 koronával emelkedtek, emelje föl a város, a bizottság azt javasolja kimondani, hogy a város nem zárkózik el a segély felemelésétől, de fölhívja a felügyelő bizottságot, hogy a kultuszminisztertől és a debreceni kereskedelmi és iparkamarától is kérien támogatást.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése több kisebb ügy elintézése után este 6 órakor ért véget.

BONYODALOM

a balmazújvárosi gyilkosság ügyében

Ki hát a gyilkos?

Napok óta tartja izgatottságban a balmazújvárosiakat az a titokzatos büntény, a mely Szabó Mihály 22 éves kocsis eltűnése után öt hónapos multra, úgy a debreceni kir. ügyészség, mint a csendőrség buzgalma folytán, napfényre került.

A „Debreceni Független Ujság“ a legkompetensebb hírforrások alapján napok előtt megírta úgy a gyilkosság, mint a nyomozás összes fejleményeit, ismert adatát. Ezekből megállapítható, hogy a büntény elkövetésével Szabó István kocsis gazdájának ugyancsak hasonnevű fiát: Szabó István 40 éves gazdálkodót és Guta János bérest vitte gyanuba az előnyomozat. Ez utóbbi, mint már vasárnapi számunkban is megírtuk,

bevallotta tettét

és gazdáját mint tette társát nevezte meg a gyilkosságban, melynek nyomait a legnagyobb ravaszsággal sikerült eltüntetniök az igazságszolgáltatás színe elől. Így aztán öt hónapig még a fejosóvalók is kénytelenek voltak beérni avval a mesével, hogy Szabó Imre első kocsis eltűnt a vidékről. Csak a csendőrség, a kir. ügyész, meg az eltűnt fiu édesanyja nem akartak megnyugodni ebben a bizonytalanságba. És láthatatlanul bár, de annál szívósabban folyt a nyomozás a rejtélyes ügyben. Mignem szombaton a balmazújvárosi csendőrség az egyik répaveremben, a Kállay tanyához közel, megtalálta Szabó István felosztásnak indult hulláját.

Guta azzal védekezik, hogy jogos védelemből követte el végzetes tettét, mert Szabó István, a kocsis megtámadta gazdáját, Szabó István, torkon ragadta és fojtogatni kezdte.

— Eleinte birkóztak, de akkor gazdám odaszólt: „Hozza kend az ást, hadd üssem le vele!“ Arra én a kezébe adtam s avval többször rá is csapott a szerencsétlen áldozatra, úgy, hogy az sériűseibe belehalt. — A gazda ásta el aztán a halottat. — fejezi be vallomását Guta János.

Ennek a vallomásnak azonban csaknem

ellentmond az a tény, hogy a törvényszéki boncolás megállapította nemcsak az erőszakos haláleset fenforgását, de azt is, hogy a szegény meggyilkoltat még *fejbe is lötték*.

Szabó István, a *gazda* — mint nevezik — a leghatározottabban

tagadja mindezeket.

— Hat hét óta szolgált nálunk a megölt Szabó István, mint első kocsis. És szorgalma, becsületessége révén mindnyájunk szeretetét, becsülését élvezte. Soha semmi összekoccanásom nem volt vele.

— December elsején a kishegyesi puszán levő tanyán álló háromemeletes bádofedelű magtárban morzsoltunk heten: Szabó, Ujj Gábor második kocsis, Guta János, Szerkes Sándor 13 éves és Ujj István 14 éves pásztorok, az apám és én. Mikor innen kijöttünk, *én és az apám bementünk a tanyabeli lakásba*, míg a többiek, kiki a maga után haladt. Másnap reggel nem találtuk a kocsiszt. De mert tudtuk, hogy más helven is el-elűnt pár napra, nem igen kerestük. Azt hittük, csak előkerül pár nap múlva. Az édesanyjával is találkoztunk, mondtuk, hogy a fia nincs a tanyán, kérdeztük, nem ment-e haza? Csak mikor azt felelte: nem, jutott eszünkbe rosszra gondolni.

A csendőrség azonban e vallomás dacára is előzetes letartóztatásban tartja Szabó Istvánt. Valószínű, hogy holnap a beismerésben levő Guta Jánossal már

beszállítják a debreceni ügyészség fogházába.

Édes atyja, Szabó Mihály és anyja, Csige Zsuzsanna, kiket szintén gyanúsítanak, hogy tudtak a dolgról, ma ugy a maguk, mint fiuk védelmére Kardos Samu dr. debreceni ügyvédet kérték fel, aki az előzetes letartóztatás ellen előterjesztéssel is élt a kir. ügyészséghez.

Ez az előterjesztés nemcsak a fentebb elmondott körülményeket foglalja magában, de mintegy valószínűvé teszi, hogy Szabó Istvánnak nem is lehetett oka a kocsis megnyilkolására, akit *mindig szeretett, jól bánt vele, sőt a többi cselédek fölé rendelt szorgalmáért és jómagaviseletéért.*

Elmondja itt Szabó Mihály és neje, hogy fiuk a családjával lakott egy házban. Kukorica morzsolás után apjával, Szabó Mihállyal együtt távoztak onnan s egyedül maradt cseléd társaival, akik *bizony nem a legjobb egyetértésben éltek Szabó Istvánnal.* Állandóan civakodtak, főleg a második kocsisal: Ujj Gáborral. És ha Guta János segítséggel követte el a gyilkosságot, Szabó Mihályék szerint csakis

a második kocsis a büntárs.

Ez a második kocsis Szabóék szerint rosszul, hanyagul teljesítette kötelességét, amiért az első kocsis, a meggyilkolt Szabó István, esetéről-estéről összezdörült vele. Ugy, hogy egy alkalommal ki is jelentette Ujj Gábor: *Nem tűröm pirongatásait és egyszer feketébe (éjszaka) végezni fogok vele!*

— Guta János pedig *nagy pajtáságban* állott Ujj Gáborral. Állandóan együtt főzték a tervet az első kocsis ellen, akit mindketten gyűlöltek és avval akkor este is együtt távoztak. A gyilkosságot tehát nem Szabó István gazdával, de *Ujj Gáborral együtt követelte el Guta János.*

Ennek döntő biznyitékául hangsúlyozták, hogy Csige Gábornak, aki új év óta van szolgálatukban, *Guta és Ujj sohasem engedték meg, hogy a répaverem körül foglalatossádjék.*

Végül Szabó Mihály s neje Kardos Samu dr. utján arra kérik a királyi törvényszéket, hogy 3000 korona bitosíték ellenében fiukat

helyezze szabadlábra.

mert családja és vagyona is van s ez tönkremegy a gazda távollétében.

Természetes, hogy a királyi ügyészség a vizsgálatot a saját hatáskörében is meg fogja ejteni és nem lehetetlen, hogy ebben a rejtélyes ügyben még *szenzációs fordulatok* lesznek. Addig azonban Szabó István valószínűleg fogva marad.

Gondnoki beiktatás

Az alsószabolcs-hajduvidéki református egyházmegye közgyűlése.

A debreceni református kollégium disztermében ma tartotta meg az alsószabolcs-hajduvidéki református egyházmegye közgyűlést, amelynek egyik fontos és kiemelkedő pontja az új főgondnoknak, Kovács Gyula alispánnak beiktatása volt.

A gyűlésen Kiss Ferenc esperes és Padrah Sándor tanácsbíró elnökök. Jegyzők voltak Mészáros Lajos, Bélteky Lajos Kálmán Lajos és Papp Sándor.

Kiss Ferenc esperes reggel kilenc órakor nyitotta meg a közgyűlést.

Szép beszédben, meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket és köztük Baltazár Dezső püspököt, aki az egyházmegye ügyeiret egy a multban, mint most is, lelkesen harcol és dolgozik egyházáért. Kiss Ferenc esperes mélyen átérzett magasztos imát mondott ezután, melynek végzetével Kálmán Lajos jegyző a szavazatbontó bizottság nevében jelentést tett a választás eredményéről. Gondnokká Kovács Gyula alispán, egyházi tanácsbíróvá Bertalan József, tanügyi képviselőkké Bakóczy Endre, Nagy Elek, Márk Imre, Szabó Elek és Dobó Sándor választották meg.

A kihirdetés után a közgyűlés az új főgondnok meghívására Benkő Lajos, Csuka Lajos és Belovány Lajos egyházmegyei tagokat kérte fel a gyűlés. Kiss Ferenc esperes elnök meleg és lelkes szavakkal üdvözölte a terembe lépő új főgondnokot, aki meg hatva köszönte meg a lelkes ovációt, melyért cserébe ígérte, hogy hű és odaadó, lelkes vezére lesz az egyházmegyének. Majd letette a hivatalos esküt és bejelentette, hogy reá nézve örökre nevezetes nap emlékére 1000 koronás alapítványt tesz az egyházmegye javára. A gyűlés nevében Kiss Ferenc köszönte meg az új főgondnoknak kegyes alapítványát és lelkesítő beszédében biztosította a főgondnokot, hogy kitartó, lelkes munkájában az egész egyházmegye támogatni fogja.

A főemelő szép ünnepi jelenet után megkezdtek a tárgysorozat ügyeit tárgyalni. A bejelentett személyi változásokat udomásul vették. Gergely Antal mezőturi lelkész emlékét jegyzőkönyvbe iktatták. A megüresedett egyházi tisztségekre kiírták a választásokat. Felolvastattak az egyházmegyei tanítóegylet beadványát, amelyben kéri a tanítók, hogy az egyházmegye írjon fel a kormányhoz a felekezeti iskolák államosítása és az 1907. évi XXVI—XXVII. t.-c. hatályon kívül helyezése, valamint a felekezeti tanítóknak az államiakkal egyenlő fizetésrendezése tárgyában.

A tárgyak közül az egyik legfontosabb Mikó Imrénék, a Hajdunánásra most meghívott lelkésznek megerősítése volt. Mikót ugyanis nemrégén választották meg jelenlegi állomáshelyére s az egyházi törvények szerint egy éven belül más lelkészi állásra pályázni nem lehet. Nem is pályázott Mikó, de jelenlegi állomáshelyén érte a hajdunánási gyülekezet meghívása. Kiss Ferenc esperes a hajdunánási gyülekezet e meghívó végzését az egyházi törvények alapján fenforgó akadály miatt meg nem adhatta s azt az egyházi törvény alapján az egyházmegyei közgyűlés elé terjesztette, meghívást megerősítő esperesi levél kiadása mellett döntött.

Marjay Péter hajduböszörményi lelkész megerősítése és több kisebb ügy után az elnök szép beszéddel zárta be az ülést.

A közgyűlés tagjai ezután az Angol királynő éttermében gyűltek össze, ahol Kovács Gyula alispán, az új főgondnok tiszteltére ebéd volt, amelyen a vármegye tisztikara és az új főgondnok tisztelői s barátai s a társadalom és az egyház notabilitásai is részt vetek.

Ez alkalommal is meleg ovációkban részesítették Kovács Gyulát, akit többen fölköszöntettek s aki meghava mondott köszönetet.

Háboru békében

Figyelmeztetés a közönséghez.

A rendőrkapitánysághoz feljelentés érkezett, hogy a legutóbb megtartott harcászati lögyakorlatok alkalmával akadtak egyének, akik bemerészkedtek a tiltott vonalba. Ezért a rendőrség saját érdekében figyelmezteti a közönséget, hogy a Sárkut-melletti tanyán tartani szokott éleslövéses alkalmával a közlekedés nemcsak tiltva van, de életveszélyes is a lövés területét felölölő részekben. Így óva inti a rendőrség a nagyközönséget, hogy e hó 8. 10. 13. 20. 22—24 napokon, mikor a helybeli 3. honvédgyalogezred tartja gyakorlatait s 9. 15. és 29-én, mikor a cs. és kir. 39. gyalogezred fog éles lövéssel gyakorlatozni, reggel 7 órától délután 1 óráig a közlekedés életveszélyes.

Mihez tartás tekintetéből tehát a következő utbaigazítást adja az érdekelt feleknek a rendőrség:

A céllövészet tartama alatt Debrecen és Hajdusámson között a Bihari-Dalmy tanyák között az ugynevezett: Acsádi uton, Városi-Sándor-Sólyom-tanyákon át vezető uton szabad és veszélytelen a közlekedés. A Csukás-Keckés- és Sándor-tanyákat összekötő uton, a Keckés-tanyát a Mogyorós-csárdával összekötő uton, a Tornyos-, Nagy- és Csukás-tanyákat összekötő uton, a Kishalmon, Szücs-tanyán át vezető uton, továbbá a Debrecen-Sámsoni-uton és a Reismann-tanya mellett vezető Bökönyi uton, végre a Csanak-tanyától a lőterre bevezető uton mindennemű közlekedés tilos.

Nem licitálják el a téglavetőt

Beszüntették az árverést.

A napokban ugy a helyi, mint a fővárosi lapokban hangzatos tudósítások láttak napvilágot, melyek a városi tanács kérelmelhetleniségéről és egy csomó szegény ember elvesztéről panaszkodtak. Arról volt szó, hogy a városi tanács elrendelte a kielégítési végrehajtást, sőt az árverést is kitűzette azokra a téglavetőbeli házakra, melyeknek tulajdonosai évek során át hátralékban vannak jogelismerési díjakkal.

Kétségtelen, hogy a városnak ez a követelése jogos és hogy ennek behajtása miatt semmiféle feljajdulásnak helye nincs, mert az illetők szinte vétkes könnyelműséggel, dacból nem fizették be a díjakat. De azért pillanatra sem voltunk kétségben az iránt, hogy a városi tanács szebb megoldást is fog találni a maga jogának respektálására mint az árveréssel való kielégítés tul bürokratikus formáját. Így nem tartottunk azokkal, a kik az árverés szóra már félreverték a harangot, hanem bevártuk az eseményeket a maguk fejlődésében.

És a város bebizonyította, hogy nemcsak a jogérzéke, de a szíve is helyén van s bár kétségtelen joga volna a dacolókon követelését a legradikálisabb módon behajtani, eláll a kielégítésnek ettől a szigorától és alkalmasabb formában és időben fogja követelni a jogelismerési díjakat.

A mezőrendőrkapitányság ezuton is tudatja, hogy a téglavetőben e hó 8., 8., 10., 11. napjára kitűzött árverést, a hirdett ingatlanokra, további intézkedésig nem tartja meg.

Amivel egyrészt további jogáról le nem

mond, m
kosságn
valamit,
ra és há
egyetlen
kik azt

Szi

SZERDA
CSÜTÖR
hérl
PÉNTEK
SZOMB.
VASÁRN
Mér
VASÁRN
bérl

Bab

nitette fe
és siker
Borbély
ép oly t
méltek v
lussy pe
játsták
sége a ka
Mátyás
csak tem
kintésév
ismerésr
szezonna

Feny

ház kivá
vasárnap
főn a „K
szerepl
és kedve
az érdek
előre áru

A C

hért kiv
este kerü
házi évá
meleg ér
Etelka, V
Dézsi és
nagyobb

Kis d

nek utols
holnap es
szinpadon
operettre
kes szem
rett szinp
hogy az o
ta, még n
A pompás
Szegeden
kerül mag
szük, hog
lett a prin
szerep“ ju
hatjuk, ho
ségre tart
Lili, Belez
dai Erzsi,
mény, Bé
ket. Az új
egymás ut
Percel Kar

Aradi

előtt az ar
zánk. Mos
dég szerepl
társulathoz
ugyanis m
hogy oper
két estén e
igazgat. A
Aradon fog
Leányvásá
mindkét h

mond, másrészt azonban módot nyújt a lakosságnak, hogy a saját érdekében tegyen valamit. Mert a humanizmusnak is van határa és házhelyeket, meg anyagot nem adhat egyetlen város sem ingyen mindazoknak, a kik azt mondják, hogy re vannak szorulva.

Színház és Művészet

Heti műsor.

SZERDÁN: *Cárnó*, színmű. A) bérlet. CSÜTÖRTÖKÖN: *Kis dobos*, operett. — C) bérlet. Bemutató előadás. PÉNTEKEN: *Kis dobos*, operett. C) bérlet. SZOMBATON: *Kis dobos*, operett. A) bérlet. VASÁRNAP: Délután *Rang és mód*, színmű. Mérsékelt helyárrakkal. VASÁRNAP: Este *Kis dobos*, operett. Kis-bérlet.

Babuska. A szezon első slágerét elevenítette fel ma a társulat ugyanavval a kedvvel és sikerrel, mely az első diadalt meghozta. *Borbély Lili, Mártonfalvyné, Csanády Irma* ép oly temperamentumosak és szeretetreméltók voltak, mint akkor, *Kassay, Décsy, Falussy* pedig még több humorral és színnel játszták szerepeiket. De az előadás érdekessége a karmesteri emelvény vendége, *Csanády Mátyás* karnagy szereplése volt, aki nemcsak temperamentumával, hanem nagy áttekintésével és zenei izlésével rászolgált az elismerésre. Nagy erőssége lenne a jövő évi szezonnak.

Fenyvesi Emil vendéglátéka. A vigszínház kiváló művésze Fenyvesi Emil május 12. vasárnap a „Tanító nő” színműben és hétfőn a „Kis pajtás” vígjátékban fog vendégszerepelt a debreceni színpadon. A népszerű és kedvelt művész vendéglátékai iránt nagy az érdeklődés. Jegyeket a színház pénztára előre árusít.

A Cárnó. Bíró Lajos és Lengyel Menyhért kiváló színműve a „Cárnó” szerdán este kerül színre „A” bérletben, az idei színházi évad e legsikerültebb sláger színműve meleg érdeklődésre tarthat számot. Papp Etelka, Vajda I., Kemény L., Virányi, Bérczi, Dézsi és Kelemen játszanak a „Cárnóban” nagyobb szerepeket.

Kis dobos. A hátra levő színházi idénynek utolsó operett újdonsága a „Kis dobos” holnap este kerül bemutatásra a debreceni színpadon. A mulattató szép zenéjű táncos operettre nagy ambícióval készült az énekes személyzet. A „Kis dobos”-t a bécsi operett színpadról importálták. Bécsben dacára hogy az operett a 200-ik előadást meg haladta, még ma is állandóan telt házakat vonz. A pompás újdonság Aradon, Kolozsváron, Szegeden és Kassán és most Debrecenben kerül magyar színpadra. Ha tekintetbe vesszük, hogy a darabban a sok jó szerep mellett a primadonnának úgy nevezett „nadrág szerep” jut, ugy előreláthatólag meg jóslhatjuk, hogy a „Kis dobos” operett népszerűsége tarthat igényt. A bemutatón *Borbély Lili, Belezna Margit, Majd Kassay, M. Tordai Erzsé, Csanády Irma, Falussy, Dézsi, Kemény, Békési* játszanak nagyobb szerepeket. Az újdonságot az igazgatóság három egymás utáni előadásra tűzte ki. A táncokat *Percel Karola* tanította be.

Aradi színészek Debrecenben. Pár hó előtt az aradi színigazgató látogatott el hozzánk. Most a dugába dőlt nagyváradi vendégszereplés révén szerencsénk lesz az aradi társulathoz is. *Zilahy Gyula* színigazgató ugyanis megállapodott *Szendrey Mihály*val, hogy operett-társulatának elsőrendű tagjaival két estén ellátogat Debrecenbe és itt vendéigazgat. Amíg a mi társulatunk *Zilahyval* Aradon fog játszani. És pedig a *Kis gróf* és *Leányvásár* darabokban. A vendéglőadások mindkét helyen kedden és szerdán folynak

le és pedig bérletsünetben. Az aradi társulattal Debrecenbe jönnek: *Rontay Boriska* és *Diósy Nusi* szubrettek, *Litzermayer Poldi* komika, *Huszár Károly* énekes-bonvivant, *Gyöző Alfréd* naturbursch, *Polgár Sándor* buffo-komikus és *Várnay Jenő* jellemszínész. — A debreceni társulattól Aradon vendégszerepel: *Borbély Lili, Zilahyné, Guthy Sarolta, Falussy, Máté, Décsy, Ligeti* és *Kassay*. Azonkívül a társulatok karmesterei: *Tilger Árpád* aradi és *Mártonfalvy György* debreceni karnagyok kölcsönösen felváltják egymást. A vendégszereplő művészeket kölcsönösen nagy érdeklődéssel várhatja a közönség.

HIREK

— **A honvédelmi miniszter Bécsben.** — Fővárosi tudósítónk jelenti: Hazai Samu honvédelmi miniszter ma délben az altiszti kérdés ügyében Bécsbe utazott.

— **Kitüntetés.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A király özvegy Hegedűs Sándorné született Jókai Jolánnak az I. osztályu Erzsébet rendet adományozta.

— **A magyar görög-katholikus püspökség és a balázsfalvi érsek.** Gyulafehérvárról jelenti: Amikor Radu Demeter nagyváradi görög-katholikus püspök Rómában járt, hogy a román görög-katholikus püspökök nevében tiltakozzék a magyar görög-katholikus püspökség felállítására ellen, az egész magyar sajtó örömmel állapította meg, hogy a pápa nem fogadta őt és így a román intrikának semmi hatása. Most kiderült azonban, hogy a román püspöki karban egvedül *Mihályi Viktor* balázsfalvi érseknek van befolyása Rómában, mert míg az új magyar püspökség részére kihasítottak parókiákat a nagyváradi, lugosi, munkácsi és eperjesi, sőt az esztergomi egyházmegyékből is, addig a nagy balázsfalvi illetőleg gyulafehérvár-fogarasi érsekséget az új alakulás érintetlenül hagyta. A magyar görög-katholikus világot igen kinosan érinti ez a tény, mert egyik nagy mozgója az új püspökség felállításának épen az volt, hogy *Mihályi Viktor* érsek hallatlan vakmerőséggel románosítja az egyházmegyéjéhez tartozó nagyszámú görög-katholikus székhelyeket. A székelyek most sérelemnek veszik, hogy őket nem szabadították meg a román fenhatóságtól és nagy kiűldöttség készül a miniszterelnökhöz azzal a kérelemmel, hogy *Mihályi Viktor* érsek görög-katholikus magyarjait az új magyar görög-katholikus püspökséghez csatolják.

— **Ülések az egyháznál.** A tiszántuli református egyházkerület tanügyi bizottsága ma délelőtt, a pénzügyi bizottsága pedig délután három órakor tartott ülést, amelyen a közgyűlés elé kerülő ügyeket tárgyalták.

— **A közös költségvetés.** Bécsből táviratozták: A „Fremdenblatt” szerint a kormány a képviselőháznak javaslatot nyújtott be hat hónapos költségvetési provizórium dolgában

— **Egyházkerületi közgyűlés.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A dunamelléki református egyház kerület *Darányi Ignác* főgondnok és *Baksay Sándor* püspök elnöklésével ma délelőtt tartja meg közgyűlését, amelynek egyik legfontosabb tárgya volt a teológiai tanszék kezdése.

— **A nagyerdei fürdő.** Tudvalevő, hogy a város nagyerdei fürdője javítások miatt zárva volt. A munkálatok már elkészültek s így a fürdőt a tanács szerda reggel ismét megnyitattja.

— **Nagy tűz.** Eszékről táviratozták: *Ringer Béla* nagykereskedő áruháza az éjszaka teljesen leégett. A cég egyike a legnagyobb norinbergi és rövidáru kereskedéseknek. A kár fél millió korona, de ez megtérül a biztosítás révén. A nagy tűz miatt a táviró- és telefon-forgalomban is zavar állott be.

— **Uj órlás hajó.** Londonból táviratozták: Néhány ezer méter mélyen a tenger színe alatt moszat és korallok lepik már be az elsüllyedt *Titanic* roncsát, a vizsgálat is véget ért, *Belfast* hatalmas hajógyárában pedig már készen áll az új óriásgőzös, a *Gigantic*, amely a *Titanic*nál is jóval nagyobb lesz. A vizrebocsátás ünnepe azonban a gyász miatt elmarad, nehogy még inkább magára zudítsa a közvélemény haragját a *White Star Line*. A *Gigantic* husz méterrel lesz hosszabb, mint volt a *Titanic*, ürtartalma pedig 53.00 tonna. A nagy katasztrófa óvatosságra intette az építőket, Nemcsak hosszában lesznek vízmentes kamrái, hanem harántkürtöket is alkalmaztak a *Gigantic*on. Kerek nyolc millió korona gyűlt össze Angolországban közadakozásból a *Titanic* odavesztett áldozatainak családjai számára. A kanadai kormány még most is kerestetli a *Golf*-áramban a holttesteket, pedig már alig van remény, hogy még ki fogjanak valakit. A *Minie* kábelhajó most jött vissza *Halifax*ba s 17 holttestet hozott. A hajó orvosa azt mondta, hogy ezek közül az áldozatok közül csak egy veszett a tengerbe, a többi megfagyott.

— **Öngyilkos leány.** Ma este kilenc óra után a mentők az Iskola-utcából a kórházba szállították *Buday Anna* 18 éves leányzót, aki szerelmi bánatában mellbe lötte magát. Sérülése súlyos és életveszélyes.

— **Kaszinói kigolyózás a bíróság előtt.** Szatmárról jelenti: A fehérgyarmati járásbírósnál állandóak a torzsalkodások a bíróság tagjai, az ügyvédek és a pörös felek között. *Mihalik János* járásbírósnak is áskálódott a bíróság egyik tagja, *Szabó János* albiró ellen, akit névtelen levelekben egyre-másra jelentett fel fegyelmi hatóságánál. A fehérgyarmati urikaszinó ezért az eljárásért méltatlannak ítélte *Mihalik*ot arra, hogy tovább is tagjai közé tartozhasson és bojkottálta őt. A bojkottál kaszinótág most a választmány ellen, nevezetesen *dr. Szőke Sándor, Havas Aladár, dr. Szabados Béla, dr. Boros Lajos, Tomory Géza, Schönwald Miksa* és *Kacs Ferencz* ellen becsületsértés címén feljelentést tett a büntető járásbírósnál és miután a fehérgyarmati bíróságot elfogultsággal vádolta, a Kuriától másik bíróság delegálását kérte. A Kuria a szatmári járásbírósnak delegálta, amely előtt tegnap folyt le az érdekes tárgyalás. A tanuk mind azt vallották, hogy a névtelen feljelentéseket *Szabó* albiró ellen valóban *Mihalik* inspirálta és ő iratta, mikor pedig a kaszinóban ezért kérdőre vonták, becsületszával tagadta le hogy ő áskálódott *Szabó* ellen. A tanuvallo-mások alapján a járásbírósnak a kasznói választmány tagjait felmentette.

— **Hangverseny táncokkal egybekötve.** A Nöth zenekonzervatórium, mina rendszeren, ugy az idén is ünnepélyesen zárja be a tanévet. Junius hó 15-én a Royalban tartandó fényesnek ígérkező hangversenyre jegy most kapható *Schmidt S.* hangszer üzletében és az intézet helyiségében *Szent Anna-u. 18.* Belépő jegy személyenként 1 kor. család jegy 3 személyre 2 kor. A műsor a legkiválóbb zeneszerzők műveiből van össze állítva, amit majd részletesen fog közölni az igazgatóság. Az intézet helyiségében tartandó hangversenyekre belépő díj nincs.

— **Meghalt az ijedtségtől.** Rimaszombatban a napokban bevásárolni volt a piacon *Várady Pálné*, református tanító neje. Bevásárlás közben hallotta, hogy a városban tűz van, sietett tehát hazafelé. Hazamenet értesült arról, hogy az ő udvarukban ég, ettől a különben is ideges asszony annyira meg-rémült, hogy összeesett és nyomban meghalt.

— **Ócska anyagok árverése.** A városi tanács elrendelte, hogy a Postakertben a siketnéma iskola helyén levő ócska anyagokat árverezzék el. Ezt az árverést a számvetőség csütörtökön délután négy órakor tartja meg.

— **A szakácsnő ékszeréi.** *Précz Hermi*na szakácsnő, aki *Hatvan-utca 40.* szám a lakik, feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, ki egy szabad helyről 2 aranygyűrűjét, ezüst óráját és láncát ellopta. A rendőrség a tettes kézrekerítése miatt a nyomozást megindította.

Munkáslányok

és papírzacskókészítésre asszonyok felvételnek

a Dobozgyárba

(Füredi-utca 4. sz.) Margit-fürdő telep.

Az Első Takarékpénztár

átköltözködése folytán megürült **Kossuth-u. 3. sz. alatti első emeleti helyiségek**

üzletnek vagy irodának **kiadóak.**

Szépség,

szépség a jó izlés követelménye.

Matild krém

Matild arckenőcs

Matild szappan

Matild powder

3 színben.

Méregmentes szépségcserek hatásuk meglepő, leveznek minden szeplőt, májfoltot stb. a bőrt finomra, 5 perc alatt fehérré teszik. Tessék megpróbálni, ha nem használ. Árát minden kibuvó nélkül visszaadom.

Készítők: **Kun István gyógyszerész.**

Kun István gyógyszerész.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában
Főraktár: **Tóth Béla** utóda **Kubek** gyógyszerésznél (Tiszalota) és **Jósa** és **Jóna** drogeriájában.

Világhírű

a különösen lapos, amerikai **18 kar. arany, double 36 óráig** járó horgony-remontoir zsebóra, többszörösen kitüntetett **'Sirena'** márka.

Csak ezen óráknak van elsőrendű svájci szerkezete, úgy hogy egy 100 koronás aranyórától meg nem különböztethető. Pontos járásért 5 évi jótállást vállalok.

1 db 4 K 95 f., 2 db 9 K 60 f.

Ezenkívül ajánlok egy Gloriazüst zsebórát **3 K 50 fillérért.** Minden órához egy elegáns aranyozott láncot ingyen mellékelek. Kockázat nélküli kicserélés megengedve avagy a pénz megtérítve. Szétküldés utánvétellel.

Kohane S.

I. órákivétel

KRAKAU, Sebastiangasse 132. sz.

A földművelésügyi Ministerium 18065/912. számú engedélye alapján megjelent a c. o. dás hatáson Dr. Borovszky-féle

ANIMAL-BOROLIN

háziállatok részére.

Külső használatra, bedörzsölésre, hullásból származó bajok esetén. Igen jól használható száj- és körömfájás alkalmával mint fertőtlenítő szer, ezenkívül baromfidifféria esetén is.

Az ár használati utasítással üvegenként 1 K 50 fillér. **Kapható az ország nagyobb gyógytárlaliban és drogeriáiban.**

Viszontelárusítók kerestetnek — Kérjen ingyen használati utasítást. — Próbáúveg állatorvosoknak ingyen.

A Központi BOROLIN-Főraktár Budapest, II., Margit-rakpart 45. szám.

Debreczenben kapható: Batáry Imre, Harsányi Lajos, Kubek Sándor, Mihalovits Jenő és Steiner Manó gyógyszerárban, „Központi” Drogeriában, Balogh M. J., Deutsch Lajos, Mayer Jenő és Béla kereskedőknél és Nagy András kegyű- és sérvgyárában.

Az Első Takarékpénztár

Piacz-Kossuth-utca sarki bérházában

egy II. emeleti üri lakosztály

azonnal kiadó.

Tiszta agyagból készült szép piros

Cserép, fali téglá

és legszebb nyersfalazati és

kémény-tégla

csak a

Karczagi

agyagiparnál

Karczagon szereshető be.

Venyige Adolf

szobafestő és mázoló

május 1-én lakását

Arany János-u. 41. sz. alá helyezte át.

Gyomorgörcs, kólíka, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknel a legkitünőbb háziszser a

Hollandi

Gyomorsepppek

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában Debreczenben.

SALVATOR

GUMMI SARKÁK

VILÁG CZIKK

UTÓLÉRHETETLEN

TARTÓSSÁGU!

MINDENÜTT KAPHATÓ.

Vezérképviselő: **Hermann Hirsch, Wien, VII/3.**

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Óriási választék

mindenféle szőnyegekben

Függönyök. — Ágy- és asztalterítők. — Divánterítők. — Lábtörők. — Linoleum. — Butorszövetek. ::

7731/1912.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város házipénztárának és a házipénztár által kezelt alapoknak 1911. évi zárszámadása egybeállítván, az az 1886. XXI. t.-c. 17. §-a rendelkezéséhez képest a számvevői hivatalnál a **1. évi május hó 4-ik napjától kezdődőleg** 15 napi közszemlére kitétetett.

Erről a város adózó lakossága azzal értesítettik, hogy a zárszámadás az említett helyen, a hivatalos órák alatt megtekinthető, s arra a hivatkozott törvényszakasz szerint észrevételek tehetők és azok a f. évi május hóban tartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőzőleg 5 nappal a városi tanácshoz beadhatók.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1912. évi május hó 2-án tartott üléséből.

A városi Tanács.

Simonffy- utca 55.	Ruhafestő.	Szőchényi- utca 6.
GÖZMOSÓ.	Wacha Róbert Debreczen. Telefon 840. Telefon 840. Vidéki megkeresések és megbízások a főzletbe : Simonffy-u. 55. sz. intézendők.	Ágytoll- tisztító.
Varga- utca 35.	Vegyí-tisztító.	Verbóczy- utca 14.

Apró hirdetések.

Levelezés.

Férjet keresnek 21 éves amerikai árva 120.000 dollár vagyonnal, továbbá 38 éves egyedül álló, gyermektelen özvegy 75.000 frank., 18 éves szerb hölgy 150.000 frank, 25 éves evang. földbirtokos leánya 50.000 márka, 25 éves orosz hölgy 50.000 rubel vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy 10—500.000 márka vagyonnal. Komoly érdeklődőknek díjtalan felvilágosítással szolgál. Schlesinger, Berlin 18.

Uri leány, fiatal és szép, keresi egy előkelő, uri ember ismeretségét, aki minden tekintetben támogató barátja lenne. Levél a kiadóhivatalba „Csak kölcsönös szimpátia esetén” jelígre címzendő.

Drága poikám. Igazán olyan boldog vagyok akkor ha rád gondolok, a te angyali poikádra hisz mindég csak te vagy az eszembe. Csókol a te mindened.

Csak kölcsönös szimpátia esetén jelígre levelek vannak a kiadóba.

Betöltendő.

Nappali kifutó fiu felvétetik Hoffmann és Kronovitz nyomdájában.

20 koronát fizetek egy kifutó 13—15 éves fiunak. Jelentkezzenek a kiadóba.

Parkettfényező mester

kerestetik

azonnali belépésre.

Jó fizetés. Személyes jelentkezés d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Villamos Favágó, Porszívó és Parkettfényező Részvénytársaság, Deák Ferencz-u. 19.

Adás-vétel.

Tabacco moly irtó por, Naftalin és féreg irtó por. Tartós fényű Linoleum szobalag festékek és parket kenőcsök kaphatók Deutsch Lajos Piac-utca 38. szám alatti fő- és Piac-utca 72. szám alatti fiók üzletében.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Eladó egy jókarban lévő szalon garnitúra és egy jójárású óra. Egyház-tér 11. szám.

Önt is érdekli! Női és férfi kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári árban kaphatók. Vászon, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Hatvan-u. 17.

Különfelo.

Lakás változás. Nagy János szobafestő lakását Borz-utca 18. alá helyezte át.

Sertésártó gazdák figyelem! András napi árpát evő malacoknál már kezdeni kell adni az országos híró Kun-féle sertésport, mert aki ezt adja disznójának, az a legveszesebb időben sem hullhat el, mert, hogy ez nem üres reklám, a vézben elhullottak árát 20%-on felül megfizetem, ha orbáncz ellen oltattak s e porral lettek kezelve tavasztól decemberig. Főraktár Mihály Jenő gyógyszerárban és Jóska és Jónánál.

Alapítva 1867-ben.

Alapítva 1867-ben.

Figyelmén kívül ne hagyjuk, hogy az első-rangu modern és legnagyobb

molykár elleni megóvó és beraktározó nagyvállalat **Végh Gyula** szűcsmesternél van Piac-utca 42. ahol mindennemű szőrme és szőrmés ruhák díjtalanul, figyelmesen kijavítanak, el- és hazaszállítanak. Becsérték szőriint tűzkár ellen biztosítva, megóvó termeim saját házámban e célra építettek.

A címre tessék figyelni!

Teljes tisztelettel

Végh Gyula.

Bérekocsisok

és fuvarosoknak különösen alkalmas közvetlen a Hungária-malom mellett a Poroszlay telepen egy jól bekerített lakóház, istálló és kocsiszín

azonnal kiadó.

Minden oldalról könnyen megközelíthető, villanyos megállóhoz közel, baromfi-tenyésztésre is kiválóan alkalmas.

Értekezhetni lehet Fleischer István Deák Ferencz-u. 19. sz. alatt

Félix-gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrása, víz hőfoka 50° Celzius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, (szuz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknek, idült méh és petefészek, gyulladások, méhurut medencebeli sejtiszóvetlob és izzadmán-oknál. Ivógyógymód alakjában idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknek, sárgaság és epeköveknek meglepő gyógyhatás. Tükör-, kád-, mór-, szénsav- és iszapfürdők.

1908. évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakószoba, kitérő vendéglők, jutányos étlaparak. — Állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennispálya, gondozott sétautak, fenyőerdő, 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. Posta, távirat, interurban telefon.

Gyógy- és zenedíj nincs.

Prospektust küld

AZ IGAZGATÓSÁG.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-SZOR kevesebb a gond,
II-SZOR kevesebb a munka,
III-SZOR kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN“ a sokszorta megjavított

BORDÓI KEVERÉK

kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a nedves levélre is! Bármily harmatnál permetezhető vele! Semmi üledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat! Gyártjuk az eddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett Rézkénport és bordói port is. Kérjen ingyen és bérmentes leírást a

FORHIN-gyártól, Budapest, VI., Váci-út 93.

Porol szövet- és csipkefüggönyöket, stórokat, divánvédőket, ágy- és asztalterítőket stb.

Fest

Tisztít

Hrabéczy

Ágytollat

fertőtlenítve tisztít

Első Debreczeni Gőzmosó, Vegytisztító és Ruhafestő Részvénytársaság, Széchenyi-utca 42. sz.

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához	1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.—Kért, szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyem-kamgarnt stb. gyári áron küld mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahű, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Elegáns kosztümök utcai és alkalmi toalették a Piltzer-szalomban

Széchenyi-u. 11. sz. alatt

készülnek

Ki még nem kap tőlem

délutáni friss uzsonna-üteményt hához szállítva, rendelje meg, mert nincs jobb mint délután egy meleg kifli az uzsonnához

Marx János finom sütdője

Csapé-u. 18. sz. — Telefon 866. sz.

A Néptakarék-pénztár m. sz.

Debreczen, Piacz-utca 75. szám.

felhívja az iparosok, vasutasok, munkások figyelmét arra, hogy a vámospécsi-út mentén levő Czeglédy-telepen 180 négyszögöles parcellák, a létal-úton 150 négyszögöles parcellák, a máv. gépjavitóműhely mellett, az Onossal-úton 180 négyszögöles parcellák

házhelyeknek

kedvező heti befizetések ellenében eladók.